

Кіріченко К.А., аспірант
Науковий керівник: Шиян Д.В., д.е.н., професор
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

В умовах активного розвитку агропромислового комплексу України та збільшення експорту сільськогосподарської продукції важливо максимально повно та ефективно використовувати потенціал земель сільськогосподарського призначення.

Сучасним проблемам оцінювання та підвищення ефективності землекористування в сільському господарстві присвячено праці Паламарчук Л., Москаленко А.М., Данкевич В., Вільхова Т. В., Будзяк В.М. та інших дослідників.

Проте, попри вагомий науковий внесок існуючих розробок, досі залишаються актуальними питання щодо підвищення ефективності використання земельних ресурсів у сільському господарстві.

Саме тому метою дослідження стало виявлення сучасних теоретичних проблем та розробка заходів підвищення ефективності використання сільськогосподарських земель .

На господарську діяльність агроформувань, фермерських та особистих господарств значною мірою впливають такі невирішені проблеми:

1. Відсутність паритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, що використовується в аграрному виробництві.
2. Значне зменшення державної підтримки сільськогосподарського виробництва.
3. Господарська діяльність агроформувань зосереджена на вирощуванні високорентабельних зернових культур.
4. За таких умов господарювання нових агроформувань спостерігається негативний вплив на структуру посівних площ.
5. Занепад галузі тваринництва в суспільному секторі аграрного виробництва мотивував зменшення внесення органічних добрив у ґрунт [1].

Крім того, переважна більшість підприємств використовує традиційні технології вирощування культур, що призводить до порушення його структури та втрати вологи, розвитку ерозійних процесів. В Україні спостерігається низький рівень використання землекористувачами технології точного землеробства із застосуванням інформаційних технологій.

Виходячи з наявності великої кількості проблем слід розглянути поняття ефективності використання сільськогосподарських земель.

За дослідженнями В.М. Будзяка ефективне сільськогосподарське землекористування – це безперервний процес впливу землекористування на

об'єкт землекористування для одночасного досягнення економічних, екологічних, виробничих результатів при найменших витратах праці, енергії та матеріалів [2].

Виходи з поняття В.М. Будзяка землекористування доцільно розглядати у тривимірній системі координат: економічній; соціальній; екологічній [3].

Так, економічна ефективність землекористування характеризується рівнем виробництва сільськогосподарської продукції – чим більше обсяг виробленої продукції при одночасному зниженні витрат праці й коштів, тим вище економічна ефективність землекористування. Екологічна ефективність землекористування характеризується рівнем витрат енергії, а також рівнем стабільності й продуктивності агроecosистеми та її основного компонента – земельних ресурсів. Екологічна ефективність землекористування тим вище, чим нижче рівень витрат енергії, стабільніша та продуктивніша агроecosистема. Що стосується, соціальної ефективності землекористування, то вона характеризується розподілом між суспільством і державою земельної ренти, а також тим, як впливають на соціальну стабільність суспільства проблеми земельних відносин. Соціальна стабільність землекористування тим вище, чим справедливіше вирішуються земельні проблеми в інтересах більшої частини суспільства. [4]

Отже, проаналізував існуючі проблеми землекористування у сільському господарстві України та ефективність землекористування з боку тримірної системи координат, можна зробити висновок, що підвищення ефективності теж потрібно розглядати через 3 напрями. Основними заходами підвищення екологічної, економічної та соціальної ефективності використання земельних ресурсів мають бути такі: здійснення збалансованих землемеліоративних і землеохоронних заходів з урахуванням особливостей природнокліматичних зон; підвищення родючості ґрунтів; удосконалення структури сільськогосподарських угідь і посівів вирощуваних культур; створення сприятливої системи кредитування сільського господарства, що дасть змогу підтримувати еколого-економічний стан ґрунтів на належному рівні; поширення серед землекористувачів технології точного землеробства; державний контроль діяльності агрохолдингів з метою збереження та створення нових робочих місць.

Список використаних джерел

1. Паламарчук Л. Ефективність використання сільськогосподарських земель у нових умовах господарювання / Л. Паламарчук, В. Корнієнко // Вісник Львівського національного аграрного університету. Сер : Економіка АПК. - 2013. - № 20(2). - С. 113-117. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vlnau_econ_2013_20\(2\)_23.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vlnau_econ_2013_20(2)_23.pdf)
2. Москаленко А.М. Формування ефективного використання сільськогосподарських земель Полісся України в ринкових умовах / А.М. Москаленко // Дисертація; Київ – 2015.
3. Данкевич В. Теоретико-методологічні основи раціонального використання земельних ресурсів / Данкевич В. // International Journal of Innovative Technologies in Economy. – 2017. - № 1(7). – С. 24-30. – Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8214/1/IJITE_1_7_2017_24-30.pdf
4. Вільхова Т. В. Критерії та показники ефективності використання землі. / Т.В. Вільхова // Економіка та держава. – 2014. – № 7. – С. 70–72 . Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2014/17.pdf